

Ur Skog & Framtid: Hyggesfritt eller trakthyggesbruk?

PUBLICERAD: 02 DECEMBER 2019 (SLU)

Virkesproduktion och drivningskostnader talar emot hyggesfritt skogsbruk medan bättre förutsättningar för den biologiska mångfalden talar för.

Som framgår på föregående uppslag har trakthyggesbruket länge varit hett omdebatterat. Sedan några år pågår därför flera forskningsprojekt för att skapa bättre kunskaper om de hyggesfria metoder som står högt på önskelistan. Det finns dock redan en del forskningsresultat som går att tillämpa i frågan om trakthyggesbruk kontra hyggesfritt skogsbruk. Det är sådana kunskaper som Future Forests och en grupp finska forskare nu sammanställt i en rapport om hyggesfritt skogsbruk.

Hyggesfritt skogsbruk är ett begrepp med många tolkningar. Den gemensamma nämnaren är att skogen aldrig är helt kal. Metoder med små hyggen (luckhugning), liksom skärmskogsbruk och blädning räknas hit.

Positivt och negativt med hyggesfritt skogsbruk.

Virkesproduktion

En jämförelse av den långsiktiga tillväxten hos olikåldriga och likåldriga bestånd är beroende av hur väl inväxningen av nya träd fungerar och hur snabbt unga träd når avverkningsbar storlek. I en olikåldrig skog kan det ta mellan 20 och 100 år för naturligt förryngrade plantor att nå 1,3 meters höjd. Finska försök och simuleringar visar att medeltillväxten är mellan 9 och 13 procent lägre i hyggesfritt brukade skogar.

Virkeskvalitet

Det finns en allmän föreställning om att virke från flerskiktade, olikåldriga skogar har bättre kvalitet än virke från likåldriga skogar. Detta har dock svagt stöd i både vetenskap och praktik. Virkeskvaliteten i en flerskiktad granskog varierar stort. I genomsnitt är kvaliteten mellan jämnåldriga och olikåldriga granskogar likvärdig, men de likåldriga skogarnas sågtimmerkvalitet är mer förutsägbar. Genomsnittligt ger båda skötselsystemen likvärdig kvalitet, men den varierar mer i det flerskiktade.

Kostnader

De tidsstudier som Future Forests gjort i grandominerade och olikåldriga skogar visar att drivningskostnaderna blir högre jämfört med trakthyggesbruk. Förklaringen är att avverkning i hyggesfritt brukade

skogar mer liknar gallring. Tidsåtgången blir större eftersom maskinerna måste ta hänsyn till de kvarstående träden. De måste också komma tillbaka flera gånger till varje plats i skogen vartefter träden blir mogna.

Biodiversitet

De återkommande avverkningarna i en hyggesfritt brukad skog kan liknas vid de naturliga, småskaliga störningar som är vanliga i nordiska skogar. Det bidrar till att skapa strukturer och miljöer som arterna i naturskogen är anpassade till. Mikroklimatet är också gynnsammare och det finns mer död ved. Därmed kan den blädade skogen hysa en större mångfald av arter än en trakthyggesbrukad skog. Dock missgynnas vissa ljuskrävande arter. En slutsats är att hyggesfria metoder är positiva för den biologiska mångfalden.

Sociala värden, vilt och rennäring

Rekreativvärden. Hyggesfritt ger både positiva och negativa effekter, men de positiva överväger.

Bär och svamp. Ökad andel hyggesfritt kommer att ge mer blåbär och svamp och oförändrad tillgång på lingon.

Vilt. Klövviltstammarna minskar sannolikt med ökad andel hyggesfritt, medan skogshare och skogsfågel sannolikt ökar.

Rennäring. Större andel hyggesfritt bidrar till att öka tillgången på trädslavar, ett viktigt vinterbete för renarna.

Ekonomi

Det finns ännu för få studier för att dra några säkra slutsatser om det ekonomiska utfallet av hyggesfritt skogsbruk. Men det är tämligen klart att medeltillväxten i hyggesfritt skötta skogar är lägre. Nuvärdesanalyser visar också att olika alternativ kan ge olika ekonomiskt utfall. Generellt pekar dock de forskningsresultat som finns på att hyggesfria alternativ oftast ger lägre ekonomisk avkastning jämfört med trakthyggesbruk.

1.

PreviousNext

Foto: Erik Valinger

Läs hela rapporten

Rapporten Hyggesfritt skogsbruk – en kunskapssammanställning från Sverige och Finland är resultatet av ett samarbete mellan forskare vid Future Forests/ SLU och det finska forskningsinstitutet Luke. Att föra samman kompetenser och dela resultat och data från båda länderna bidrar både till ökade kunskaper och ökad nyfikenhet om detta högaktuella ämne. Rapporten, som handlar om fler aspekter än de som refereras här, finns i sin helhet att ladda ner från futureforests.se

Fakta:

Text: Lars Klingström

Den här texten är hämtad från Future Forests tidning Skog & framtid nr 1 2017.